

Do Jordana in Nila.

(Konec.)



d Nazareta nazaj do Haife se nam ni prigodilo drugega zanimivega kot to, da smo srečali na višini nad ezdrelonsko planjavo neko zanimivo jutrovsko prikazen. Bil je Beduin s sulico na velikanskem ročniku. Ko bi se bila srečala sama, bi se ga bil pač ustrašil, tega tako na daljavo oboroženega moža. V družbi se nam je zdel pa možiček prav smešen, ponosno sedeč na malem konjiču, živega pogleda, samozavestno držeč svojo trikrat tako dolgo sulico, kot je bil sam. Smehljaje smo drčnili mimo njega. Jaz sem si pa kupil pri prvi priliki razglednico s takim Beduinom, ki jo imam še zdaj za spomin.

Ob petih smo prišli zaprašeni in trudni nazaj v Haifo. Tam je zavozil naš voznik pred neki samostan nemških sester. Vstopili smo — toda zdelo se nam je, da nismo prišli prav, četudi se je govorilo prej, da bi jih razveselil naš obisk. Ne omenjal bi tega dogodka, ko bi ne bil videl na vrtu tega samostana na oranžnem grmovju viseti pomaranče, debele kot otročja glava.

Ko smo si drugod poiskali miren kotiček in deli nekoliko v red prerahljane in razsušene ude, smo izvedeli, da se ne moremo vkrcati takoj na ladjo, ki nas je čakala v zalivu. Ima namreč vsak čas nehati turški post, in potem pojdejo čolnarji večerjat. Res, čez nekoliko časa zagrmí ravno ob solnčnem zahodu strel iz topa: znamenje, da je post za ta dan končan.

Po solnčnem zahodu se napravi na Jutrovem skoro takoj trda noč, in večerno življenje se začne po mestnih ulicah. Tedaj smo korakali vsak s svojo prtljago proti morju. Na ozkih ulicah je bilo vse polno ljudstva. Na sredi malega trga pa je bilo nakopičenega mnogo žita kot pri nas gramoza na cesti. Okrog teh kopic pa je bilo vsepolno malih mizic in stolčkov, kjer so sedeli Turčini, pušili svoj čibuk, srebali svojo kavo, in premetavali kocke ali prebirali karte.

Ko se prerijemo skozi to „turško“ življenje, se zavije cesta k morju. Tu pa ni bila igrača, vkrcati se v čolničke, ki naj bi nas prepeljali na ladjo. Tema je egiptovska, morje razburkano, mostiček pa, ki drži s suhega v morje, prav turškega kroja — nekako tak, kot ga je najti pri nas čez kak gozdni potok, da mu manjka vsaka tretja, četrta mostnica. Tam nekje pa visi svetilnica, taka, kot jo imajo pri nas konjski hlapci za hlevna opravila. Do dva tri metre se dvigajo in padajo ob mostičku morski valovi in z njimi naši čolnički. Morje šumi, Arabec kriči — živ sodnji dan. Toda, mi se ne strašimo. En zdihljej k „Morski zvezdi“, en zdihljej k angeluvarihu — pa stopamo pogumno drug za drugim v čolniček, kadar se prikaže njegov rob ob robu mostička.

Srečno je šlo. Po četrturni valoviti vožnji splezamo srečno na našo avstrijsko ladjo „Marijo Terezijo“ in pridemo izmed turške drhali med domače ljudi, Hrvate namreč — med temi je bil tudi en Slovenec. Ko pridemo na

ladjo, nastane hrup in prepir med čolnarji in našim dragomanom Talamasom. Naenkrat se prikaže dragoman na krovu in jo urno odkuri na drug konec. Za njim pridrvi par srditih Arabcev s krikom: „Talamas je ropar in vsa njegova družba“. Gotovo se je šlo še za kak bakšiš, ki ga je pa plačal naš Francis Talamas s tem, da je izginil kot kafa.

„Marija Terezija“ je stala še dalje časa v zalivu. Zadivljeni občudujemo na njenem krovu čarobno razsvetljeno mesto, lepo ležeče ob morskem obrežju višje in višje. Izmed morja lučic se pa dvigajo minareti turških mošej, ovenčani z neštevilnimi lučkami. Na ves ta jutrovske bajni kras pa zro raz temnomodro nebo zvezde in zvezdice tako živo in jasno, kot bi jih bili angelci prav za nocoj obrisali nanovo.

Dolgo stojim zaverovan v to divno lepoto in zamišljen v jutrovske življenje. Naposled se pa le, truden vsled napornega potovanja preteklega tedna, umaknem v „osrčje“ ladje. Ondi zaspim in spim kot pred tisočletji prerok Jona tu nekod, na svojem begu pred Gospodom.

Ko se zbudim, je že sopihal parni stroj in „Marija Terezija“ je kaj ponosno rezala morske valove. Ura je bila sicer šele dve — toda mene ni več držalo v postelji. Na krov! Zrl sem v jasno nebo in motril motne obrise Sv. dežele. Hkrati pa sem tudi spoznaval našo novo ladjo. Tu je bilo kaj drugačno življenje kot na romarski ladji „Tirolki“. Tam osem oltarjev, tam kip Marijin, tam sv. zastava; tu pa Arabec, Beduin, Žid, Moslenim, — vse naskrižem. Cela kopa kozlov gor iz libanonskih višav ni razširjala baš prijetnega duha v balzaminov zrak. Stopaje po ladji od konca do konca sem mislil, da hodim po umazanih mesarskih ulicah v Tiberiji ali Jeruzalemu. Tak duh je dramil moj nosni organ.

Proti jutru se je razvila v daljavi iz mraka Jafa, in pred šesto uro smo obstali pred ponosnim obmorskim mestom. Morje je bilo mirno kot malokdaj. Zopet sem krenil na blagoslovljeno zemljo Sv. dežele in opravil v cerkvi sv. Petra presv. daritev — zadnjikrat v Sv. deželi. Celo dopoldne smo še uživali prijazni razgled na morje, na morske pečine pred mestom, na živahno vrvenje turških rdečekapcev na ulici pod nami.

H kosilu nas je pa pozibala ladjica po gladkih valovih varno med pečini na našo „Marijo Terezijo“. Po kosilu sem imel časa dovolj, opazovati življenje na ladji in ob ladji na morju. Tu se je nakladalo in razkladalo. Vedno in vedno so prihajale ladjice od mesta in prinašale različnega blaga v zabojih in v zabojčkih, da jih ponese ladja kdovekam. Na drugem kraju pa je izročala ladja iz sebe zopet in zopet blago za Jafo, Jeruzalem in še za kam drugam.

Zanimivo je opazovati, kako se vlaga in izklada blago na ladjah. Krov ladje je kakih 5—6 metrov nad morsko gladino. Zato bi bilo brez stroja silno težko spravljati blago na ladjo. Imajo pa postavljene po dvojce — na vsaki strani ladje — močnih tramov, kot jih vidite pri mitnicah. Ti se dvigajo gorindol in se gibljejo tudi semtertja.

Drr, drr, drr — zaropoče stroj, tram se poniža v notranjost ladje, ondi navežejo nanj zabojev, kolikor jih gre v veliko mrežo, in to dobro zataknejo. Drr ... drr ... drr — tram se dvigne. Drr ... drr ... drr — zasuč

se na morje ... Drr ... drr ... drr poniža se do morja in v čolniku izpraznijo mrežo. Zopet: drr ... drr ... drr — tram se dvigne in gre zopet po drugo blago v ladjo. Seveda Arabci ne prijemajo zabojev mehko z roko-vicami. Premetavajo jih in tlačijo, da se temu in onemu zavoju prikažejo „čreva“, ako ni narejeno vse „za istino“. Tudi žival se ne more pohvaliti z usmiljenjem Arabcev. Opazoval sem, kako so izkladali kozle. Po tri so natvezli samo za roge in jih nataknili na verigo koncem trama. Ko so se dvignili od tal, so revčki pač capljali in meketali. Pa ni pomagal nič ves njih bolesten klic na pomoč. Vdali so se v svojo usodo, dokler jih niso rešili v čolničku ob ladji. — Za peto uro popoldne je bil odločen odhod v Port-Said. Pa ne mislite, da odide ladja točno kot železniški vlak. Vlak zapiska in jo odkuri, da ti je takoj izpred oči. Ladja se pa jame gibati polagoma in sukati in stokati, kot bi jo ščipalo po trebuhu. Mine precej časa, da se naravna v pravo smer — in preden zapaziš, se ti že odmika obrežje. Še dobro uro smo zrlí nazaj na Jafo. V spominu pa so se nam vrstili dogodki in nepozabni kraji, ki smo jih zapuščali zdaj, morda za vedno.

Črna noč — kot nekdaž Jožefa in Marijo z božjim Detetom — nas je spremljala v čudovito deželo Faraonov — v deželo piramid in palm, v deželo reke Nil. Starodavne zgodbe egiptovskega Jožefa, njegovih bratov in Jakoba, njegovega očeta, zgodbe Mozesove od gorečega grma do velikonočnega jagnjeta so se nam vrtele pred duhom. „Beži v Egipt!“ smo kar nekako čuli nebeško povelje Jožefu, redniku Jezusovemu. Spremljali smo ga v duhu, ko je vodil skozi nepregledno puščavo osem do deset dni izmučenega oslička pod svetim bremenom. Koliko truda, koliko težavnih stopinj! Nas pa prepelje črna noč speče na egiptovsko obrežje. Pusto jutro, 25. septembra 1910, je bilo, ko se počasi splazi naša ladja mimo drugih velikanov na svoje mesto v пристanišče v Port-Saidu. Toda tudi tu ne moreš izstopiti, kot bi izstopil iz prišlega vlaka. To ti mine časa, da otvezejo ladjo v novem „hlevu“, in potem si zopet dober za dobršen čas, da pride pote čolniček, ki te popelje na suho. Imel sem zopet dovolj časa, da sem opazoval delo in naprave v pristanišču. Parnik — kot trdnjava velik — puha in drobi, kot bi hrustal železo. Stroj je, ki pobira na morskem dnu pesek. Pesek namreč žuga zasuti vhod v pristanišče. Drugje stoji ladja v zaprtem prostoru ob pristanišču, mirno, kot mrtva riba na suhem. Bolna je reva. Pozdraviti jo je treba. To se pa v vodi ne da. Zato jo zapeljejo v poseben prostor, zapro vrata za njo, s sesalko spravijo vodo iz prostorov in tedaj lahko ogledajo in otipljejo ves njen život in tako najdejo njeno bolezen.

Mal čolniček nas prepelje na breg. Toda, ko smo na obrežju, pa še nismo v mestu. V nekem zaprtem in ograjenem prostoru je pregledoval neki uradnik naša pisma. Čakal sem in čakal ... Ko se mi je pa zdelo dovolj, sem se splazil skozi neko vrzel in jo mahnil v mesto. Kaj čem čakati, saj tako nimam kaj pokazati?

Nedelja je bila. To se seveda v tem trgovskem mestu pozna silno malo. Da opravimo svojo krščansko dolžnost, gremo — seveda pod vodstvom našega Rafaela, patra Benigna — v velikansko frančiškansko cerkev sv. Evgenije.



Pogled na Kairo.

Ker ni imelo mesto za nas posebnih zanimivosti, smo ubili dopoldan z izprehodom po močnem zidu, ki je sezidan pol ure daleč v morje in varuje, da morski valovi ne morejo v pristanišče. Sicer bi razmetavali in razbijali ondi stoječe ladje. Mila morska sapa je hladila vročino. Vsakovrstne morske živali pa so skakale s skal v morje, plašeč se človeške stopinje.

Na onem pomolu stoji na mogočnem kamenitem podstavku, v nadčloveški velikosti, kip Ferd. Lessepsa. On je napravil načrt za sueški prekop, ki veže zdaj Sredozemsko morje z Indijskim oceanom. V levici drži močvirni papir; z desnico pa kaže proti prekopu, češ: Glejte, odpri sem vam novo pot v drugi svet! Sicer mora plačati vsaka ladja ogromno svoto tisočev in tisočev voznine skozi prekop; toda prihranek na premogu in času je vreden še več.

Po kosilu smo se vsedli na vozove, da nas potegnejo na kolodvor. Za moj voz je bil en potnik preveč. Naš idrijski mladenič bi bil imel ostati na cesti. Voznik požene — fant pa — ne bodi len — stopi z eno nogo na stopalo pri kočiji, in se prime z rokami kot klop — za kar se je mogel, in se je na ta način v urnem diru pripeljal z nami na kolodvor. Dobro jo je pogodil! Kam naj bi se bil sicer obrnil v neznanem mestu? Kako iskal, nevedč ondotnega jezika, kolodvor?

Ob eni nas potegne vlak proti Kahiri. Vožnja gre skozi po ravnini. Ob progi so plitva jezera proti zahodu; na vzhodu pa sueški prekop, ki se vije kot reka skozi puščavo. Neobzidan je; zato se melje pesek vanj in zasul bi polagoma prekop, ko bi ga ne čistili s stroji venomer. Od vode pridemo v pesek. Slovenec si težko predstavlja ravnino brez njive ali travnika. Zato sem tudi jaz tu zmajeval z glavo, sosebeno ko sem opazil, da imajo ob železnični progi narejeno ograjo, ki brani, da je ne zasuje pesek, kot imajo na Notranjskem ograjo zoper sneg. Vlak jo dobro briše po peščeni planjavi. Iz nje gleda semtertja kak šop trde trave. Že sem skoro obupal nad Egiptom... Kar dospemo v mesto Izmailo. Od tu dalje se pa razgrinja lepo polje, posejano z bombažem in turšico. Bila je nedelja. Čudil sem se, ko sem videl delavce na polju. Toda spomnil sem se, da smo med Turčini, ki praznujejo petek. Polja se namakajo z dotoki iz Nila, ki teče rjav, kot malomlečna kava, po ravnini.

Ura je pet. Vlak obstane — v Kahiri smo. Izstopimo na velikanskem pokritem kolodvoru. In tako pripravno! Ni nam treba lesti po nerodnih stopnicah iz železniških voz in skakati na tla. Kar naravnost iz voza se stopi na tlak. Na urnem vozu smo brzo sredi Kahire, ob mogočnem Nilu. Tu malce odpočimo!

Do Jordana in Nila ste me spremljali, dragi prijateljčki. Hvala vam za prijazno družbo. Toda za letos se moramo ločiti in si podati roke. Vendar ne bomo jokali ob slovesu. Saj upam — ako bomo živi in zdravi — se snidemo ob novem letu zopet „Ob Nilu“.

Na svidenje!

